

Lahja vsak
dan razen
nedelj in
praznikov

LETO—YEAR X.

VOJNI SPREJEM RUSOV V CHICAGU.

Ruski komisariji burno pozdravljajo prihod rusov v Chicago, Illinois, in socialističnih shodih.

LOMONOSOV V PILZEN-PARKU.

V soboto in večer zvečer je bil Lomonosov v Pilzen-parku, kjer se je zbralo mnogo Slovanov. Ruski komisariji burno pozdravljajo prihod rusov v Chicago, Illinois, in socialističnih shodih.

Prejeli so komisarji burno pozdravljajo prihod rusov v Chicago, Illinois, in socialističnih shodih.

V soboto in večer zvečer je bil Lomonosov v Pilzen-parku, kjer se je zbralo mnogo Slovanov. Ruski komisariji burno pozdravljajo prihod rusov v Chicago, Illinois, in socialističnih shodih.

CHICAGO, ILL. (Izvirno poročilo.)

V petek zvečer se je zbralo nad tisoč Slovanov raznih političnih in verskega predstavnika, da pozdravijo ruske govorilce v Chicago, medtem ko so zborovanje socialistične eksekutive pe-

V Pilzen parku se je zbralo več tisoč Slovanov občinstva, ki živijo na zapadni strani. Okoli devetdeset odstotkov je bilo Čehov in Slovakov, ostali drobci so pa tvorili Slovenci, Hrvti in Srbi.

Med osmo in deveto uro so nastopili trije pevski zbori in šest govornikov, med njimi tudi neki katoliški duhovnik in Novak, tajnik češke socialistične sekcije v Ameriki. Prvi v zgodovini narodov se je zgodilo, da sta z eno odra govorila katoliški duhovnik in socialist za en cilj: Za odvračanje militarizma, avtokracije, uničitve češke republike in ohranitev drugih slovanskih narodov izpod monarhične pete.

Na nastop socialističnega govornika, ga je ljudstvo burno pozdravljalo. Ves čas je ljudstvo v burnim plaskanju pozdravljalo njegova izjavanja, ki je doseglo svoj vrh, ko je govoril končal z besedami, da bodo češki socialisti nadaljevali boj tudi po vojni z uma svitlenjem, dokler ne pade avtoriteta širni svet in bo človeški svet v resnici svobodni.

Okoli desete ure se je pripeljal Lomonosov v spremstvu nekaterih deputacij. Iz tisočih grl se slišalo pozdrav: Življa revolucionarna Rusija! Na zdar ruski revolucionar! Ko je stopil profesor Lomonosov naprej na odru v znamenje, da hoče govoriti, je nastopilo v ljudstvu priklopelo do tleh in predsednik shoda se je obrnil, da ljudstvo utihne in nastopi mir, da je Lomonosovu moč govornika. Lomonosov je kot govoril velikega ruskega naroda pozdravil Čeha in zborovalec je bil, da bo nemški militarni zrusen, da svobodna Rusija pripadati Čehom in drugim slovanskim narodom, dokler ne postanejo svobodni.

Za njim je govoril še Mihail Lavrov, tajnik ruskega poslanika Boris Bakmetova.

KAKO INDUSTRIJA UNICUJE ZDRAVJE DELAVCEV.

Cleveland, O. — Naborna komisija v 15 nabornih distriktu se je zbrala, da mora pozvati družine k naboru, ki se je predložen, da je izmed šestih registriranih konj eden sposoben za vojaško službo. Distrikt ima 263 moš.

UPOR PROTI VOJAŠ-TVU V OKLAHOMI.

Izirebanci se siloma protivi vojaški službi. Meščanske čete na lovu.

EDEN UBIT IN DVA RANJENA.

Holdenville, Okla., 6. avg. — En izrednik, ki se je upiral naboru, je bil večer ubit in dva sta ranjena, ko je četa 50 meščanov zajela skupino vojaških ubežnikov blizu Calvina, 12 milj od tukaj. Po pol ure trajajočem boju je bilo devet ujetih.

Muskogee, Okla. — Purvine, šerif okraja Okmulgee, je dobil poročilo, da se 25 milj severno od Ade vrše boji med izredniki proti naborom.

Oklahoma City, Okla. — V petek po noči so izbruhnili izgredi v petih okrajih radi naborov. Oboje rojeni ljudje se norčujejo iz javnih uradnikov in pravijo, da se bodo rajše spoprijeli z oblastni, preden pojdejo k vojaškemu naboru.

Oblasti so organizirale pod vodstvom šerifov in okrajnih javnih tožiteljev meščanske četice; ki imajo nalogo, da polove izgrednike. Največje število izgrednikov se je zbralo blizu Sasakve v okraju Seminole. Izgredniška četa šteje približno 400.

Proti njim je odmarširala četa meščanov iz okrajev Seminole, Hughes, Pontotoc, Okmulgee in Pattawatomie, broječa približno tisoč moš.

Do prve prasko je prišlo v okraju Pontotoc, pet milj od Sasakve. Praska je končala z zmago za oblasti, ki je bila izvojevana brez krvoprelitja.

Bob Duncanson, šerif za okraj Pontotoc, je zadel na gručo 80 nabornih protivnikov. S sabo je imel le 25 meščanov. Protivniki so zbežali in šerifu je ostalo deset arestantov.

Poročila se glase, da se je večje število nabornih protivnikov zbralo okoli Holdenville. Tihad Coug, šerif za okraj Pittsburgh, zbira večje čete, da polovi protivnike.

Izgrede je zakrivila agitacija proti registraciji in naborom, ki je pričela, odkar je bil izdan poziv za registracijo. Naborni protivniki so večinoma Indijanci, zaurorci, polkvrneži in belopoltni farmerski najemniki, ki so indijanska zemljišča pod vladnim nadzorom vzeli v zakup. Kako daleč se je razvila agitacija, dokazujejo glasovi, ki pravijo, da so naborni protivniki pripravili konfiscirati vlak in se odpeljati v Washington, da predsedniku razložijo svoje stališče. Od ust do ust gre glas: "To je vojna bogatinov. Rajše se bojujemo doma do smrti, kot da nas ubijejo v strelskih jarkih."

ZBORNICA JE SPREJELA ZILVILSKO PREDLOGO.

Washington, D. C. — Kongresna zbornica je sprejela konferenčno poročilo o živilski predlogi brez opozicije.

Kongresnik Powers iz Kentuckija je najprej glasoval proti, potem je pa spremenil svoj glas. Edina mala opozicija je bila od McLemora, kongresnika iz Texasa, ki je glasoval, da je "navzoč".

Splošno so pričakovali, da bodo prohibicionisti oponirali predlogi radi sprememb v prohibicionističnih določbah. Nove določbe prepovedujejo kuhanje žganja v vojnem času, dajejo predsedniku pravico, da zapleni žganje in da lahko preprovo varenje piva in produkciranje vina.

KROMPIR JE POSKOČIL ZA \$1 PRI SODU.

Chicago, Ill. — V soboto je poskočila cena krompirja za en dolar pri sodu. Gospodje veletrgovci se izgovarjajo, da je malo krompirja na trgu.

Kako se ta izgovor ujema s trditvijo, da je letošnji pridelek krompirja ogromen in da presega vsa pričakovanja?

OGROMEN PROFIT ŽELEZ. MAGNATOV.

Kralji železnice so "naredili" zadnje leto 46 milijonov dolarjev kljub povišani mesdi.

NESRAMNE ZAHTEVE ZA POVIŠANJE TOVORNINE.

Washington, D. C. — Ko so bile železniške družbe prisiljene povišati mezdo vlakospremnemu o-sobju, so pričele takoj stokati, da jim preti bankrot, če jim meddržavna trgovska komisija ne dovoli povišati tovarnine.

Meddržavna trgovska komisija se je hotela prepričati, če so železniške družbe res tako revne in pregledala je njih dohodke, ki dokazujejo, da je 68 železniških družb imelo v juniju za deset odstotkov čistih dohodkov več kot lani ob tem času. Dohodek za junij znaša \$142,173,000, obratni stroški pa \$95,682,000. Čisti dobiček znaša \$46,491,000, medtem ko je lani znašal le \$42,237,183. Na miljo so imele železnice \$48 več profita kot lani. Lanski profit na miljo je znašal \$501, letos pa \$549.

Izvedenci trdijo, da bo dobiček v jeseni še bolj narasel, ker bo poljski pridelek spravljen s polja in bo ustavljen promet na Velikih jezerih in rekah.

V spričo takih dejstev se železniški kralji še drznejše zahtevajo povišanje tovarnine pod pretezo, da jih ugroza bankrot, če jim meddržavna trgovska komisija ne dovoli povišanja. Taka zahteva je skrajno nesramna.

VOJNI TAJNIK PRIZNAVA, DA MILICA KMALU ODIDE NA FRANOSKO.

Washington, D. C. — Iz korespondence med vojnimi tajniki in senatorji La Follette, Sherman in Townsend, ki so protestirali proti odpošiljanju milice iz Illinois, Wisconsin in Michigan in južna vežbališča taborišča, se je izvedelo, da odide milica v Francijo, ko bodo ladje pripravljene za transportacijo čet.

Vojni department pravi, da je radi pomanjkanja ladij nemogoče transportirati milico pred zimo na Francosko in raditega se mora večbati na jugu, kjer ni podnebje tako trdo kot na severju.

Seveda izjava ne soglaša s trditvijo mornariškega departmenta, ki pravi, da je dosti ladij za transportacijo čet.

Senatorji delajo iz vseh teh izjav zopet zaključke in nanagujejo nekaj o politiki, ki rada polni "sodček s slanimi".

Na taka namigavanja je vojni tajnik odločno odgovoril, da pojdejo čete na Francosko, ko bo razmere ugodne za transportacijo.

ZAMORCI ZAHTEVAJO VARSTVO.

Washington, D. C. — Zamorci so poslali deputacijo v Belo hišo, ki je predsedniku izročila peticijo, v kateri priporoča, da kongres sprejme postavbo, ki določa, da je linčanje navadno hudodelstvo.

Neki značilen stavek v peticiji se glasi: "Narod se ne more bojevati za civilizacijo, če hodi v okrvavljeni obleki."

VELIKA POROTA NI HOTELEA OBTOŽITI SALUNARJEV.

Chicago, Ill. — Velika porota ni hotela obsoditi Forest Park Amusement kompanijo in William Radkaja, radi točenja opojnih pijač ob nedeljah. Veleporotniki so rekli, da je edina kazen za salunarje, da se jim odvzame oblastveno dovoljenje za točenje opojnih pijač.

Hoynie, javni tožitelj za okraj Cook izjavlja, da je pri volji nastopiti proti javnim uradnikom, ki ne izvedejo zakona. Okrajni šerif pravi, da bo podpiral javnega tožitelja.

VREME.

Chicago in okolica: Jasno in hladno v ponedeljek. Severnoistočni vetrovi. Povprečna temperatura sadnjih 24 ur: 82.

KATASTROFA V PREMOKOKOPU.

Poročilo pravi, da je 24 premogarjev izgubilo življenje pri razstrelbi.

SLABE VARSTVENE RAZMERE.

Clay, Ky. — V rudniku št. 7. West Kentucky Coal kompanije se je dogodila strašna eksplozija, ki je ubila štiri in dvajset rudarjev, pet in dvajset pa poškodovale.

V rudniku je delalo 140 rudarjev, in od teh so jih privedli na svitlo 115. Brzojavka na to pripoveduje, kakor da bi šlo za živino: "Onih, ki so ostali v rudniku, se ne more doseči do jutri. Zelo majhno je upanje, da kateri od teh ostane pri življenju."

Brzojavka je skozinkoz lažnjiva. Če je v rudniku delalo 140 rudarjev in jih je iz njega ranjenih in nepoškodovanih prišlo 115, tedaj je 35 rudarjev umrlih in 24.

Iz Kentuckija ne moremo pričakovati drugega kot spakodanega poročila o katastrofi, ki naj prikrrije zločin, ki pade na izkoriščevalce. Premogovniški baroni v Kentuckiju se upirajo z vsemi močmi rudarski organizaciji, torej tudi varstvenim napravam v rudniku. Če so rudarji organizirani, imajo tudi moč, da prisilijo rudniške barone, da skrbje s potrebnimi napravami za varnost njih življenja. Če rudniški baroni ne priznajo organizacije, ne priznajo tudi varstvenih naprav in rudarji so izpostavljeni brez varstva vsem nezgodam, ki preže nanje pri delu pod zemljo.

RUDARJI SO PRI VOLJI DELATI V DRŽAVNIH RUDNIKIH.

Columbus, N. Mex. — Izginiti rudarji in biznismani iz Bisbeeja so obdržavali shod v taboru za mehiške begunce. Sklenili so, da odpošljejo brzojavko predsedniku Wilsonu, v kateri izjavljajo, da se vrževe takoj na delo, če Združene države prevzamejo rudnike in topilnice.

Brzojavka postavlja na laž časpjke, ki zagovarja velekapitalistične interese in laže, da so stavko povzročili posamezni proneuski elementi. Strajk je povzročila kapitalistična lakomnost po večjem profitu, to je sedaj jasno kot beli dan.

ČE NE BO PIVA, NE BO DELA.

Chicago, Ill. — Kapitalistični časniki poročajo, da so rudarji v Franklin, Kas. in okolici zahtevali pravico do piva in znižanje cen za življenske potrebščine.

Originalnega poročila o tem gibanju še ni. Če so rudarji res zahtevali pravico do piva, tedaj ta zahteva dokazuje, da so se rudarji navelični prenašati prohibicije nistično hinavščino.

RUDARJI IZJAVLJAJO, DA USTAVLJO DELO, ČE IZGNANCE NE VRNEJO DOMOV.

Santa Fe, N. Mex. — Štiri sto rudarjev, organiziranih v lokalni organizaciji United Mine Workers of America, ki delajo v premogovnikih Alburque and Cerillos Coal kompanije, so sprejeli resolucijo, v kateri spelirajo na svojo organizacijo, da suspendira delo v premogovnikih, dokler deportiranih rudarjev iz Gallupa ne vrnejo domov.

Rudarji nimajo nobenih stikov z organizacijo I. W. W. in naglašajo v resoluciji, da za stavko v Gallupu ni nihče drugi odgovoren kot Gallup American Coal kompanija.

VLADA JE PREVZELA LA-DJEDELNICE.

Washington, D. C. — Transportni odbor je brzojavil štiri in dvajsetim ladjedelnicam, da prevzame vse ladje, ki imajo 2,500 metve tonsaže ali več.

RUSKA KRIZA KONČANA. KERENSKI OSTANE VODITELJ.

Zastopniki revolucionarne mase so poverili Kerenskiju in Kornilovu vrhovno vodstvo. Kongres v Moskvi otvorjen. Rusi v ofenzivi pri Černovicah in Husijatinu. Černov obtožen izdajstva. Pred novo bitko v Belgiji.

Petrograd, 5. avg. — Kerenskij je sprejel ponudbo politične konference v Zimski palači, ki mu je poverila nadaljnje vodstvo Rusije. Gen. Kornilov je dobil vrhovno vodstvo nad armadami in oblast, da sme uvesti militaristične naredbe, kakršnekoli se mu zde potrebne za reorganiziranje armade in uvedbo discipline. Eksekutivni odbori delavskega, vojaškega in kmečkega sveta so s 147 glasovi proti 46 potrdili sklep konference. 42 bolševikov se ni vdeležilo glasovanja.

Petrograd, 5. avg. — Minister zunanjih zadev Tereščenko je izjavil na večerajnji konferenci, da se mora Rusija pripraviti na boj no kampanjo čez zimo.

(Brzojavke, ki so bile objavljene v soboto, so razglasale, da je v petek resigniral Kerenskij in ves njegov kabinet, toda nekaj ur pozneje so ministri s Kerenskijem vred umaknili resignacije razen dveh - Černova in Tereščenko - in Kerenskij je naznanil, da bo v kratkem sestavil novo vlado iz samih socialistov. Kriza v kabinetu ni prišla vsled kake nezaupnosti od strani ljudstva, temveč vsled tega, ker je Černov, socialistični minister za poljedelstvo, obdolen, da je neposredno v zvezi z nemškimi generalnim štabom. Kakor javlja "Reč" v Petrogradu, je vlada dobivala anonimna pisma, ki so dolžila Černova izdajstva. Vlada se ni sprva zmenila za te obdolžitve, ali ker so se le ponavljale, so ministri uvedli preiskavo. Černov je obdolen, da je v zvezi z nekim časopisom v Švici, ki vedno piše, da je za Rusijo potreben poraz njene armade. Nemški generalni štab baje podpira dotični časopis.)

Petrograd, 5. avg. — Eksekutivni odbor delavskih in vojaških delegatov je sklenil izdati oklice na narode vsega sveta, pozivajo jih na splošen mir.

Petrograd, 5. avg. — Večer se je vršila politična konferenca v Zimski palači, pri kateri so bili navzoči zastopniki peterih strank. Zastopniki so sprejeli resolucijo, v kateri izražajo zaupanje v Kerenskija in ga pozivajo, da sestavi novi kabinet. Vse stranke, izvzemši kadetov, se strinjajo, da se vlada drži programa, ki ga je razglasil Kerenskij 21. junija; kadetje niso podpirali predloga, kar dokazuje, da bodo še nasprotovale temu programu.

Kerenskij ni bil navzoč pri tej konferenci. Kadete sta zastopala Miljukov in Mihael Rodzianko, predsednik dame. Podpredsednik Nekrasov je izjavil, da sta on in Tereščenko zahtevala na petkovni kabinetni seji, da se mora sedanje ministarstvo umakniti za toliko časa, dokler se ne preišče zadeva ministra Černova. O potožaju na bojišču je dejal Nekrasov, da je zelo resen, toda armada je še v stanju ustavitviti prodirajočega sovražnika. Dalje je povedal Nekrasov, da je vlada dala aretirati generala Gurskoto. Med pismi, ki so prišla na bivšega carja, so namreč našli pismo, ki ga je pisal Gurko kmalu po revoluciji. Gurko je pisal carju, da mu je še zvest, toda zdi s mu potrebno, da se dela udanega revoluciji.

Petrograd, 5. avg. — Danes ima biti otvorjen vsemski kongres v Moskvi, kjer zbirujejo delegatje delavske, vojaškega in kmečkega sveta iz vse Rusije. Narod se z velikim zaupanjem obrača na ta kongres v nadi, da bo v stanju rešiti notranjo krizo in ustaviti krvavo revolucijo.
(Dalje na 3. str., 1. kōl.)

Petrograd, 5. avg. — Ruske čete so danes napadle Avstrijce iztočno od Černovic v Bukovini, okupirale gozd blizu Bajana, ujele 500 moš in vplenile tri strojne puške. V smeri proti Kovelu je bil odbit močan nemški napad.

London, 6. avg. — Angleško-francoske čete so večeraj okupirale nekaj važnih točk v Flandriji. Pridobitve so majhne, toda važne. Kanadčani so se sinoči pomaknili za 200 jardov bližje Lensu.

Amsterdam, 6. avg. — Iz Berlina javljajo privatno, da bo Nemčija kmalu podala drugo ponudbo za mir. Diplomati, ki je v tesnem prijateljskem razmerju s kaiserjem, je rekli, da Nemčija ni v stanju prenesti druge simake kampanje.

London, 5. avg. — Vojni urad poroča: Iztočno od Kortekerja in Cabareta so naše čete napredovale v večerajnji bitki kljub deževju, ki je trajalo vso noč. V Monchy Le Preuxu smo reokupirali vse stare pozicije in iztočno od tega kraja smo osvojili vse zakope, v katere se je bil vrnil sovražnik v terek ponoči.

Iz tega kratkega poročila je razvidno, da se vedno oviramo nadaljne napade zaveznikov v novi ofenzivi na belgijski fronti. Toda Berlin pove več, ko poroča, da se je večeraj zopet oglasila angleško-francoska artilerija in bombardiranje je pozno v noč doseglo vrhunec silovitosti. To znači, da so že v teku priprave za drugo bitko v Flandriji.

Poluradno nemško časopisje opozarja Nemece, da je bitka v Flandriji začetek kolosalnih operacij, ki bodo tirjale od Nemčije velike žrtve. "Neueste Nachrichten" v Monakovem pravi, da so "nemške čete na Flandrskem že štirinajst dni v pravem peklu."

Poročevalci francoskih listov javljajo s fronte o groznih prizorih, ki so se odigrali zadnje dni v Flandriji. Obnašanje pruskih čet je občudovanja vredno, ki obenem osvetljuje dejstvo, da je bilo tako malo Nemecev ujetih. Tako na primer ima "Petit Parisien" sledenč brzojavko s fronte:

"Pred eno uro se je pojavila nevihta in grmenje v oblakih se meša z grmenjem topov in tuljenjem granat. Nebo in zemlja sta v plamenu bliskov. Na obzorju je silni oblak dima in moške, ki se tam bore, so zaviti v naliv dežja, ki je naredil okrog njih tajinstveno senco. Vojaki se bore kakor levi v razbeljenem plavžu. Zdi se, da slišimo njihov krik in stok. — Bitka je bila na nekaterih krajih grozna. Vas La Basseeville je padla in zopet je bila zgubljena in zopet je padla in ponovno so jo vzeli Prusi. Končno so protinapadli Avstraleci z ročnimi granatami in bajonetmi in po enournem splošnem klanju so nadvladali sovražnika. Vse hiše v La Basseeville so bile spremenjene v trdnjave, iz katerih so lesketale cevi strojnih pušk; dvojni pasovi zakopov, obzidanih s konkratom, so branili okolico vasi. Ob treh popoldne so velike čete požitile zakope z ročnimi granatami in udrele v vas od treh strani. Po krvavi ulični bitki je bilo treba osvoboditi vasko hišo posebej. Bil je strašen boj z grozovitim klanjem in velike čete so se ovenčale z zmago. Pruska posadka se je zvesto pokorila povelju svojih višjih, ki je bilo: "Držite črto za vsako ceno!" Nemece so jo držali in čena je bila njihova smrt. Umrli so na (Dalje na 3. str., 1. kōl.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (inven Chicago) in Kanada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.15 za tri mesece.

Naslov za vas, kar ima stik s listom

"PROSVETA"

2887 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2887 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

Teléfono Lawrence 4638.

Datum v oglepju n. pr. (Junija 30-17) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

Vojna prinaša revolucijo in socializem.

Zelo interesantna je vest katero je obelodanil iz absolutno zanesljivega vira tednik "The New Europe" v Londonu, kakor smo poročali v soboto. Piše namreč, da so mednarodni kapitalisti naenkrat spoznali veliko nevarnost v nadaljevanju vojne, nevarnost za svetovne finance, mednarodno trgovino, profitni sistem in kapitalizem sploh — nevarnost v obliki revolucije in premoči socialističnega delavstva, kakor se je že zgodilo v Rusiji.

In zato, ker vidijo revolucijo in vse "grozote" za njo tem bližje, čim dalj traja vojna, so zastopniki mednarodnega kapitalizma na konferenci v Švici prišli do zaključka, da mora biti hitro konec vojne, doker še ni znamenje revolucije in Nemčiji, Avstriji, Franciji in na Angleškem. Po njihovem mnenju bi se morale vojskujoče se države pogajati za mir še predno začno zborovati socialisti v Stockholmu. V mednarodni delavski konferenci vidijo gospodje finančniki menda začetek revolucionarnega prevrata; zato mora biti mir, predno ga "sklenejo" delavci.

Na švicarski konferenci ni bilo govorenja o potrebi demokracije in škodljivosti avtokracije; finančniki ne poznajo gesla "war until the world is safe for democracy". Ravno narobe. Oni hočejo, da se vojna konča ravno zato, ker se ni splošne demokracije in ker je še precej avtokracije in tiranstva na svetu. Kajzerjeva Nemčija s privilegiranimi denarnimi sloji in titansko militaristično mašino je varna država za finance medtem ko bi revolucionarno demokratična Nemčija vsekakor posnemala Rusijo. Torej je nevarnost!

Poročilo sicer ne pove, če je kdo zastopal tudi ameriške kapitaliste na dotični konferenci. Ampak to ni potrebno. Ameriški kapitalisti so vsled nesloge in mlačnosti tukajšnjega delavstva še toliko močni, da lahko vladajo v kongresu in ovirajo živilsko predlogo ter nakladajo davke delavskim masam. Toda naši finančniki imajo svoje interese tudi v Evropi in po ostalem svetu. Kapitalizem je mednarodnen — in če pomandra revolucija v prah kapitalistične interese v Evropi, so ravno tako prizadeti ameriški trustovci kakor njihovi tovariši v Nemčiji in drugod.

W. R. Hearst, lastnik številnih časopisov in cele dežele rudnikov v Mehiki, je že pokazal veliko skrb za bodočnost ameriških bližinskih interesov. V dolgem članku, ki nosi njegov podpis, je Hearst nedavno tega imploriral ameriško javnost, posebno pa merodajne kroge v Washingtonu, da morajo delati za mir, in sicer za hiter mir brez aneksij in odškodnin, ker drugače, ako se bo nadaljevala vojna dolgo časa, lahko doživimo, da zavlada v Ameriki socializem kot rezultat silne pošasti — revolucije.

Kaj se učimo iz tega? Stara resnica je, da kapitalisti provocirajo in podpirajo vojno le tedaj in toliko časa, dokler vidijo v nji svoje koristi. Kapitalist je sicer "partrijot"; kupil bo vojne bonde, dal tisočake za Rdeči križ in na vseh koncih in krajih bo odpiral svoje "domoljubno" srce — ali na meji, kjer neha profitni sistem in pričanja resnična svoboda delavskega ljudstva, je pa njegovega domoljubja naenkrat konec. Tedaj so njegovi interesi prvi.

Kapitalisti imajo navadno bistre oči, kakor — žal — jih nimajo povprečni delavci. Ako vidijo, da bodo izgubili štrajk se vnaprej poravnajo in privolijo tudi v koncesije, samo da ne trpi njihov business. In tako slutijo tudi v tej vojni marsikaj, kar jim ni najmanj pogodu. Oni vidijo, da vojna ne prinaša nič dobrega za finančne interese, zato pa hočejo mir, dokler imajo še kaj trdnih tal.

Ako torej pravijo kapitalisti, da je vojna postala za nje že nevarna, ali ni to znamenje, da bo delavskim masam navsezadnje le koristila? Kapitalisti imajo s stališča svojih interesov naravno prav, če zahtevajo mir v svrhu, da zadržijo socialno revolucijo. Da li pa imajo prav socialisti-pacifisti, ki na ta način pomagajo kapitalistom — nevede in nehote — do ohrane profitnega sistema in starega tiranstva?

DOPISI.

Rock Springs, Wyo. — Ker je Rock Springs velika slovenska naselbina, se vedno tudi kaj novega prigradi. Toda poročati ne mara nihče. Da se pa temu nekoliko odpomore, hočem poročati jaz nekaj malega.

Zadnje nedeljo je priredilo tukajšnje žensko podporno društvo KSKJ. veselico z igro. Ker imam sama veselje do dramatičnih predstav, sem se tudi jaz udeležila te igre. Kolikor sem prej slišala, so se vsi igralci prej dobro pripravljali in nastopiti bi imeli najboljši igralci. Radi tega sem nestrpno čakala, kdaj da se igra prične, in da bom videla zopet nekaj lepega.

Zasledovala sem jako pazno celo igro. Toda posebnega vtisa ni napravila ta igra name. Bilo ni pravega življenja. Sicer so še dosti dobro izvedli svoje vloge, kolikor je mogoče v danih razmerah. Svetovjem igralcem in igralkam, kadar zopet nastopijo, da so nekoliko bolj živahni in naj se v tope v svoje vloge. Kajti kdor ni uživiljen v svojo ulogo, jo ne more nikdar tako izvršiti, kot zahteva karakter dotične osebe v kateri ulogi nastopa igralec.

Toda radi tega mi ne smejo igralci in igralke omenjene igre zameriti, ker jih nekoliko kritiziram, vsaj je zdrava kritika vedno dobra in s tem se igralci nekoliko nauče in vidijo svoje napake.

Po igri je bilo petje in deklamacija. Deklamacija je bila jako dobra in tudi glasna. Gde Annie Justin je tudi dobro pela svojo pesem. Vidi se, da bo, ko bo dobila nekoliko vaje, izvrstna pevka. Mešani zbor je še dosti povoljno rešil svoje naloge, kolikor mu je bilo moči.

Veselica je v splošnem bila povoljna za razmere. Seveda kakšne posebne zabave ni bilo, kar se tudi ne more pričakovati.

Poročevalka.

Milwaukee, Wis. — O tukajšnjih razmerah se jako malo poroča in gotovo so rojaki radovedni, kako se počutijo tukajšnji rojaki.

Kakor skoro po vsej Ameriki, tako se tudi tukaj obratuje s polno paro. Zaslужek je pa odvisen od delavca in dela.

V tukajšnji usnjarni "Pflister Vogel Leather Co." smo 31. julija zaštrajkali vsi delavci in zahtevali povišanje plače za 25c na dan. Prej smo zaslužili \$2.75 dnevno. Vsi delavci smo složni razen šestih, med katerimi je tudi en Slovencec, ki se ne marajo pridružiti nam. Nekega dne smo te "bratce" dobili na poti domov in seveda je pri tem nastal prepir in iz tega se je izcimil pretep. Ratitega sta bila dva štrajkarja aretirana, katera smo pa takoj dobili iz zapora, ko smo nabrali potrebno svoto, katero sta morala plačati kot kazen, ker sta rahljalta stavekokazem kosti.

Vztrajali bodemo pri tej stavki toliko časa, da družba ugodi vsem zahtevam.

Pozivljam vse štrajkarje, da so složni in da imajo samo ta cilj pred očmi: Zmago nad kapitalističnimi samogolteži.

Prihodnji hočem kaj več poročati.

Naročnik.

S pota. — Ko smo bili z delom gotovi v Chieagi, sem se napotil v Pennsylvanijo skupno s četovodjem nadzornega odbora. Jaz, kot zadnja "šarža" v nadzornem odboru sem se seveda moral pokoriti poveljem četovodje. — Enako čast sva pa uživala v tem, da sva imela oha enako visok prostor v kupeju. Kot člana "najvišje" avtoritete . . . (neke — seveda) sva si vzela prostost govora in tiaka v polni meri; dasiravno živimo v ogroženem času volunstva in — izdaje . . . Začela in zaključila sva pri — "klastri" . . . Čudna mera, kaj! S to mero se navadno meri skladovnice drv, — midva pa nisva cepila drv, paš pa — dlako . . . Dlaka je sicer več vrst, — zato se ta reč tukaj neha.

Predno sva se ločila v Pittsburgh-u, sem ga še vprašal, kaj je pravzaprav pomenil tisti ha, ha, ha! pa je šla moje nekdanja ljubica! On mi je nekaj pojasnjeval, toda verjel mi nisem; ker v takih slučajih se pove radovednežu kaj negativnega, kot nekakšno direktivo, naj več o tem ne vprašuje . . . To sem pol ure pozneje kot bi bil sicer moral, opazil — in tudi vpoševal.

Iz Pittsburgh-a do Forest Cityja sem med potovanjem opazil veliko vojaških vebhalšč in sotorišč. Posebno ob mostovih in tovarnah je mnogo vojakov-čuvajev. Vse javne naprave varujejo pred morebitnim napadom od strani vohunov ali drugih oseb, ki mrzijo Zed. Države.

V Forest Cityju so v letošnjem letu napredovali v dveh ozirih: Pričelo se je z resno akcijo za "Slovenski Dom" v naselbini, in socialistični klub je bil organiziran s precejšnjim številom članov in članic. — Jako lepo bi bilo, ko bi se akciji za "Slovenski Dom" pridružila tudi ostala društva v Forest Cityju, ki do sedaj še niso zraven. Dom za vse Slovence je zelo potreben v vsaki naselbini, kjer živi sto ali več Slovencev. V Forest City imajo izvrstne pevce, dobre igralne moči in poleg tega veliko slovensko naselbino. Ta naselbina, ako je združena, lahko zgradi krasno in veliko poslopje, "Slov. Dom", kjer bi se potem lažje razvijala dramatika in petje.

Za časa mojega bivanja v Forest City, Pa., sem se imel jako dobro. Kamor sem prišel, so me vsprejeli in pogostili imenitno, kar po svojih zaslugah skoraj gotovo nisem zaslužil.

Forest City je lično mestec, obdano z nizkimi hribi. Največ romantike sem opazil v precej veliki tovarni, katera stoji baš na proti mestnemu domu. V tej tovarni je vposljenih par sto — mladih deklet . . . Ta tovarna se meni zdi še bolj romantična, kot "kambro" v starem kraju, kjer se, sodeč po izjavi nekega precej po pularnega literata, izvršijo najromantičnejše stvari cele domačije . . . Nadalje ne bom pravil. — Kdor pozna "kambro" in njene tajnosti, ve; kdor pa tega ne pozna, mu pa nikakor ne morem razložiti tako natanko, da bi stvar razumel v vsem obsegu njene obširnosti . . . V tisto tovarno sem skušal priti za — "bossa", pa me je "super" jako sunljivo in-grdo pogledal; tako da so se mi kar kocine zježile na povešeni bradi. Z moje pozicije torej ni bilo nič; zato sem se namenil, da odpotujem proti domu.

Slovenecem in Slovenkam v Forest City se prav lepo zahvaljujem za njih naklonjenost in postrežbo; možem, ki so aktivni za napredek naselbine, pa kličem: Naprej, nevdržema naprej do cilja.

Iz Forest City sem se podal proti domu. Moja prva postojanka je bila v Clevelandu, Ohio, kar bom opisal v prihodnjem dopisu.

F. S. Tauchar.

Z vrta solnčnih rož — Pod mojim oknom je razvetela ponosna in vitka solnčna roža. Zaduhtela je čez vrt do sosednjih plotov in vonj je silil čez etvečote vrtnice skozi okno v mojo sobo. — Ono jutro, ko je bog Elij izročil solnčni voz svojemu sinu v oskrbo in ko je slednji s svojimi belci peljal solnce proti severu, namesto ponavadi proti zapadu, ni naša solnčna roža videla — solna.

Trudna in otožna je sklonila glavo mladosti, misleča, da za njo ni več življenja, če ne pride skrajna rešitev. Druge sestrice pa so se posmehovale njen prevzetnosti in neprekosljivi ošabnosti, da sedaj ena izmed njih postane kraljica solnčnih rož. — Solza mi je silila v oči, gledal sem, kdaj se ubožica ozre proti mojemu oknu.

Ljubezen moje mlado
tišči gomila . . .
Daj, tiho, brez besed
se poljubiva . . . !!

Pa boste vi hudomusneži mislili, da me solnčna roža vleče za nos, ali to ni res, ona me ljubi! Pretkana je, toda, če ljubi, in če je ona kraljica solnčnih rož, potem ji ne zamerim, kakor ji nemožete tudi vi, ker:

Moja ljubica "Solnčna roža" —
je!
"Ona ima črne oči,
in na dnu teh oči, teh črnih oči
tristo hudičkov spi!"

Tako je! Sedaj si pa tolmajte. Sprevideli ste, kdo ima patent na solnčne rože, jaz ali ona zaspana revka Korobač pl. Gajžla. Zadnjič se je reved jokal, da sem mu ukradel patent na solnčne rože. Čisto lahko, vsaj to sam priznavam. Kot korespondenčni tajnik clevelandkega lingvističnega društva sem napredoval v lingvističnih pro-

blemih, da si štejem v mojo sveto pečlarsko dolžnost, to se pravi, da ugodim vsem zlobnim in dobrim bogovom pečlarske mitologije. In da ste bolj na jasnem, je li gotovo patent v mojih rokah ali na grbi luftšifarja Gajžle, je tukaj dokaz.

Iz lingvističnih ozirov si ne morem drugače tolmачiti izrazov: "Patent na solnčne rože ali patent za solnčne rože," kakor tako, da ima to pečlarsko revko kak drugi patent, ki ga obeša "na" in "za" solnčne rože. To je prav lahko, da je motil skozi celo pečlarsko življenje ljudi s tem. Seveda, kdor ni strokovnjak lingvistike, tega sploh ne zapaži. A jaz, ki se kandidiram za ameriško — slovenskega lingvisti, je kaj drugega. Če pa jaz rečem, da imam "patent solnčnih rož" ga imam jaz in nihče drugi. Do sedaj ga po zaščito ameriške svobode še ni imel nihče drugi, kot samo jaz. Gajžla se bo moral zagovarjati pri prihodnji pečlarski konferenci.

Zadnje čase sem se skoro sleherni dan vozil po Eiriškem jezeru, hočem reči jaz in moja boljša četrtinka božjega namečka. Pričakovano sem vodnih nimf, da mi povedo pripovedko o tisti nesrečni meji, ki presega razdaljo od solnca in zemlje. Ni jih bilo. Zakaj ne, mi še ni znano.

Nekoč, vračajoč se domov, sem za ongivim fencem ongavo ongavil, — hočem reči, poljuboval. Pa kakor da me je obsenčil "sveti duh," sem čul nekako zračno šumenje. Pa še mari mi ni bilo! Hitro jo povprašam: "Ali me res ljubiš? Pokaži mi s koliko silo ljubezni me ljubiš . . . !!"

S hitrostjo 66tih milj na uro te ljubim, če me maraš," pravi Gajžla pl. Korobač in se izklobacava iz svojega luftšifa. Bal se je, da ne bi ona postala žrtev drugega poljuba.

Kakšna ljubezen pa je to, če se dečvo ljubi šestdeset milj na uro!, ga povprašam s smehom na ustnicah.

"Hm, še ne veš, pa praviš, da imaš brihtno glavico! Sram te najbo, ker še tega ne veš, jaz ti tudi ne povem," se mi moško odreže in pristopi k moji solni roži, misleč, da jo že ima na svojem zrakoplovu.

Smejal sem se, smejala se je ona, ker ljubezen še ni izmerila nobena božja živalca. Ta čikaški pečlar jo pa meri na milje. Ljubezen pa milje! — kdo najde pravo razmerje!

Mr Gajžla si je začel sezuvati čevlje, mulil je zeleno clevelandsko travo po najboljšem navodilu nemških zdravnikov. Porezoval je kurja očesa, strigel dolge, črne nohte in snažil pod nosom poraščeni prostor. Naenkrat se mu odtrga par kilometrov dolga solza, ki je s tako močjo prihrumela v jezero, da je tam na severni strani plusknila pred prag vs. Petra.

"No, pa še kaj veš o ljubezni, ti večni ženin, hitro povej, če ne te postavimo med slovenske svetnike, ki nosijo rdečo barvo po naših pratikah," ga roti moja solnčna roža.

Razkorajzil se je, kot petelin, ko zapoje v srce segajočo melodijo mladim puščam. Z jokajočim glasom mi očita, da sem mu na nepošten način vzel patent "na in "za" solnčno rožo. In kakor sem ga jaz razumel, je bil to patent, kako se ljubi šestdeset milj na uro. Ni mi oporekal, da sem tat "patenta solnčnih rož." Zdaj pa se joka in kriči, da sem mu prevzel vse patente.

Ne veste, kako sem se smejal. Moj smeh je privabil vse clevelandke solnčne rože, naenkrat je bil obkoljen okrog in okrog.

Meati je šinila v možgane misel, ki jo nisem zamolčal. "Zdaj pa le pokaži hitrost svoje ljubezni, priložnost je tukaj!" je bil moj nagovor.

"Nič ni rekel, nič ni djal," ampak navil je zrakoplov in bežal . . . s hitrostjo šestdesetih milj na uro proti Chieagi. Kadar 60 milj na uro beži, takrat ljubi, oh tako ljubi, da ga gromska strela ne ustavi in to more ljubiti le on, ki je star čez triintriideset let.

Med potoma pa je lajal tisto ki jo ni pripisal v poročilo:

Oh, usoda moja zlobna!
Tej usodi je ime — prokletstvo
(solnčnih rož)
Dvesto jader ne odpelje,
tisoč konj je ne prehliti!

Odšel sem domov, da spišem

zgodovino slovenskih humoristov v Ameriki. Začel sem: "Nevenkdo", je rodil Antone Terbova, Terbovec Tjone je rodil Magajno Franeta, Magajna je rodil Gregor Korobač pl. Gajžla. Gajžla je rodil Tavčarja pl. Gajžla, Tavčar je rodil Jankota Rogatega pl. Rogaca in slednji je rodil tistega, katerega ime se glasi Janko N. Rogelj.

Na piramidah.

Spisal Josip Karlin.

(Konec.)

Tu se razprostira pred našimi gati Egipt, lepa rodovitna dežela ki se na jugu kakor zelen pas kaže izza strmih bregov, ki jo na obeh straneh obdajajo in ločijo od pušave, katera se na desno in levo razeza brez konca in kraja. Proti severu se širi dolina in kjer zeleno morje izgine ravnanje na daljnem obzorji; po sredi pa veličastno vije sveta reka Nil in izliva svoje rumene valove v neštevilnih tokih in prekopih, katerih je umna in prdna roč Felahova napeljala vodo, da namaka zelene njive in senčnatih gozdičev. — Kamor sežejo Nilove vode ob času velike povodnje puste gnojno črno prst, tam zemlja kakor raj svetoca in rodovitna in daje obilo sadu. Karak višje je že pušava, ker peski na tla, katerih nikoli ne zmrzuje hladna dež, ne poženo ne bilke; kaka osamela palma životari nekoliko oddaljena od zelene ravnje in priča, da je še tudi tu globočini, kamor je korenine poglala, malo mokrote. Po pravi se torej Egipt imenuje "Nildar," kakor so duhovni že Herdotu pripovedovali.

Zapustivši tesno dolno delo glavna struga Nilova v dva vodočta, ki objemata rodovitno "doto", žitnice starega sveta.

Med delo in zgornjim Egiptom nam pnaproti odstran reke le v znožju strmega in divjega "Makata" glavno mesto egiptosko, "Kahira," nekdanji sedež zagovornih kalifov. Mesto je nastalo poleg razvalin starega "Memisa" in se širilo ob reki, okoli grada na malem griču. Sedaj je zelo prostorno, ter šteje do pol milijona prebivalcev in ima v novopredstavljenih "Bulaku" in "Izmailiji" kaj lepe, visoke prostore hiše brez streh in krasne palače giptovskih velikaev in tujih kraljev kupev. Izmed brezštevilnih hiš se dvigajo premnogi templi "minareti" poleg veličastnih belih palač in minareto, ki so soko moli utrjeni grad "citadela" in daleč čez ravnino kaže dva stoka, pa sila visoka minareta, ki je Ali-paša, prvi egiptovski kralj sezidal pri svoji mošaji. Ta za gradom že zunaj mestnega zidja vidi se na Mokatumu stalo mošaja, ki kakor na skalo prilijena čepi med pečevjem. Da ni več videti eloveškega bivalca visoka planjava se razteza po in prazna tla do rudečega morja.

Ravno taka je pušava na strani doline. Valoviti svet je v čez pokrit z drobnim peskom rujavim kamenjem. Po plitvih linah med širokimi holmi pa se je steba, ki jo je v pesku za moval težko obložiti veliki "ladja v pušavi," ko je po tednov trajajoči poti domov strelje in drugih pridevkov, ki so razdelili ostoki "oaze," tam peščenim morjem. Lej ravno kraljka dolga vrsta teh krivostnih valov sem; Beduin v dolgi beli srajnji pelje za vrvi prvega velikega drugi pa sledi kakor gost. Sedjo krenejo po stezi čez breg v dolino in puste za sabo na pol rušene piramide pri vasi "Al-sir." Više gori proti jugu vidijo se še drugi piramid, ki so lepo ohranjene, kolikor se more iz njave razločiti. Vseh skupaj pa mo od tod štiri in dvajset, pa menda še niso vse.

Koliko truda je pač stalo, ko potu so si obrisali revni delci pri trdem delu na peščeni solne, da so postavili tako velike grobne spomenike svojih kraljev, ki iz svoje starodavne pričažo skoro nespremenjeni v ku tisočletij o nekdanji moči slavi egiptovskih kraljev, ter bujajo občutke nepristranske občudovanja, ki ga gotovo namomejani trud in tudi umstnostavriteljev v tej stroki.

Oh, usoda moja zlobna!
Tej usodi je ime — prokletstvo
(solnčnih rož)
Dvesto jader ne odpelje,
tisoč konj je ne prehliti!

Oh, usoda moja zlobna!
Tej usodi je ime — prokletstvo
(solnčnih rož)
Dvesto jader ne odpelje,
tisoč konj je ne prehliti!

VSAM sodoben glas za Slovene Narodno Podporne Jednote se naroča na "Prosveta".

Boj na evropskem bojišču.

(Nadaljevanje s prve strani)

...kjer so stali. Ujetnikov ni bilo. — Uradno poročilo, da so francoske čete v Petrogradu pred par tedni, je zopet v Svidci. Lenin je pobegnul iz ruske preoblečen kot mornar in se ukradel čez mejo na Švedsko. Nekaj dni se je mudil v Stockholmu in nato je šel v Švic.

Rusija in neodvisnost Finske.

Petrograd, 5. avg. — Provizorična vlada noče priznati sklepa finskega parlamenta, ki je proglasil neodvisnost. Vlada je razpustila finski parlament in razpisala nove volitve za 1. oktobra. Tozadevni manifest, s katerim razpustila vlada finski parlament, je podpisalo vseh deset ministrov, ki izjavljajo, da bo provizorična vlada predložila novemu parlamentu Finske zakon, tikajoč se razmerja med Finsko in Rusijo. Dalje izjavljajo ministri v manifestu, da je finski parlament kršil ustavo, ker ni predložil sklepa o neodvisnosti provizorični vladi v Petrogradu in da nima pravice sklepati o rečeh, ki pripadajo ustavodajni skupščini.

Helsingfors, 5. avg. — Finski senat in zbornica sta sklenila objaviti manifest ruske vlade in zaključiti zasedanje parlamenta, kakor nalaga petrogradska vlada. Senat in zbornica sta sprejela resolucijo, v kateri razglasa: Prvič, vsi ruski državljani se morajo pokoriti provizorični vladi, ki je postavljen organ ruske socialne demokracije; drugič, finska demokracija je naredila napako, ker je proglasila neodvisnost brez sporazuma z rusko demokracijo; tretjič, vprašanje Finske se ima rešiti po komisiji z enakim številom ruskih in finskih zastopnikov.

Kitajski parlament je napovedal vojno Nemčiji.

Peking, 5. avg. — Parlament je sprejel resolucijo, s katero Kitajska napoveduje vojno Nemčiji. Predsednik mora se podpisati resolucijo, preden je sklep veljaven.

Nemci so izgubili 372 eroplanov v juliju.

Pariz, 5. avg. — "Le Petit Parisien" poroča, da so zavezniški avijatiki v mesecu juliju zrušili in uničili 372 nemških eroplanov. Angleški letalci so uničili 138 nemških eroplanov in hudo pokvarili 115; Francozi so jih uničili 37 in drugih 44 pognali na tla v poškodovanem stanju.

Italijani bombardirali Pulj.

Rim, 5. avg. — Uradno javlja, da je flotila italijanskih eroplanov metala bombe na arzenal in utrdbe v Pulju, glavnem avstrijskem mornariškem oporišču v Istri.

Nova rebelna konvencija na Španskem.

Pariz, 5. avg. — "Temps" ima poročilo iz Madrida, da se rebelni poslanci iz Katalonije pripravljajo za drugo zborovanje v Valladolidu. Odelek barcelonske konvencije je izdelal načrt za reformno ustavo in občinske avtonomije, o katerem bodo razpravljali na novem zborovanju. Predsednik generalnega sveta v Bilbao je obvestil komune v provinciji Biscay da se vrši konvencija 9. avgusta z diskuzijo o "administrativni avtonomiji" na dnevnem redu. Zborovanje v Valladolidu se začne 12. avgusta.

Junkerji zahtevajo, da gre Cohn v ječo.

Amsterdam, 5. avg. "Deutsche Tageszeitung" v Berlinu zahteva, da mora vlada zapreti in postaviti pred sodišče dr. Cohna, polsancu socialist. manjšine (Liebknechtove stranke), kateri je razkrinal kronsko sejo kajzerja Viljema in nemških ter avstrijskih diplomatov in generalov z dne 5. julija 1914, na kateri je bil izdan ultimatum za Srbijo. Cohn je obelodanil zaključke iz te seje, ko je bil v Stockholmu in pozneje

iz inozemstva.

(Nadaljevanje s prve strani)

...trdno vlado, ki bo kos zunanemu položaju in zunanemu položaju. — Tukanj zastopniki delavsko-vojaške sveta so danes prvič izrazili, da sedanja kriza v Evropi ni le revolucija, ampak revolucija, na čelu stoji proletarij, ki se mora zlasti postaviti za separaten mir. Revolucionarni proletarij ne mara sklepanja z nemškimi imperijalisti, ampak v čistem trenutku, ko bi to bilo, bi se revolucija v Rusiji

...so bili objavljeni v "London Timesu".

ULJUDNO SE PRIPOROČAM

vsem Slovence, da me podpirate in pridete k meni kupovati "grocerijske" potrebnine in sveže meso. V zalogi imam vsega dovolj in vam lahko dobro in točno postrežem. Podpirajte nas, ki oglašamo v "Prosveti".

R. BELLINER
De Pue, Ill. (avg. 1-7)

PRIPOROČAM SE

vsem rojakom za obilen obisk moje kavarne in restavracije. Dobra postrežba v vsakovrstnimi jedili. Moje geslo je "Lačne nasititi". Pridite in gotovo boste zadovoljni z mojo postrežbo. Pričajte se to je najglednejše.

Martin Šorn, 6034 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

POZOR!

Vsem Slovence in Hrvatim v La Salle, Ill. in okolici se toplo priporočam za nabavo **NOVE OBLEKE ali SUKNJE**. Postreženi boste najboljšje pri meni. Čistim likam in popravljen stare obleke. Cene zmerne, postrežba točna, delo in blago prve vrste.

Slovenski krojač.
JOHN ERMENC,
Narodni Dom — La Salle, Ill. (Aug. 1-31)

Zastoni

ČAJ NA POSKUŠNJO
15 ČUOVITIH ŽELIŠČ vsebuje slova zdravlila iznajdba FATHER MOLLINGERJEVEGA SLOVITEGA ŽELIŠČNEGA ČAJA. Če imate trganje, zaprtje, nečisto kri, ledveno nerednost, glavobol, jetrno ali ledvično bolelo, nam pošljite vaš naslov na dopisnici in prejmete brezplačno zavitek. Naslov:
MOLLINGER MEDICINE CO.
24 Mollinger Building
14 East Park Way, (N. S.)
PITTSBURGH, PA.

Delo jamčeno za 25 let.

Ni odslovljenja, ni stavke. Varni premogorov, ni mokrote, ni plina. Mi plačamo po najvišjih lestvicah v tem okraju in vsled tega so naši premogorji zelo zadovoljni. Dobra stanovanja, cerkve, šole in dobra pitna voda. Mi potrebujemo še 75 premogorjev Slovencev za v Jewell Ridge, Va.
Vzemite N. & W. železnico do Richland, Va., ali pa se izglasite pri Jewell Ridge Coal Corporation v Jewell Ridge, Va.

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK
638 Penn. Av., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najizrednejši slovenski zdravnik, ki ima 25 letne in več letne izkušnje v zdravniški službi. Zdravljuje hvišne, glavobole, nevroze, živčne bolezni, ki ga je lažje zdraviti, če se mu pravi. Če imate kakršnokoli bolezen, ki jo ne morete zdraviti po domači, vprašajte ga. Vse bolniki, ki prihajajo po rednem odobnem zdravstvu, so opravičeni. Doktor hitro opazuje, da vam ponuja možna sredstva, ne čakajte, temveč pridite in jaz vam je komaj sopot poročil.
Skušnje prvi, ki vodi k močnejši odzornosti in kratkemu času. Izkušnje ali vam kile odzornosti v 25 urah in sicer brez operacije.
Kolezni močnjari, ki proučujejo boleline v križu in križu in vseh tudi pri zdravljenju voda, odzornosti in zdravstva.
Razumeti, zdravliti, boleline, otepljenje, zdravliti, zdravliti in druge bolezni koloni, ki nastanejo včasih in ki jih zdravniki v kratkem času in ni potrebno boleli.
Uradno ura: V posrednih urah in petkih od 9. ure do 5. popoldne. V sobotah, nedeljah in praznikih od 11. ure do 5. ure popoldne. — Če ne morete priti, pošljite nam fotografijo in vam bomo poslali zdravilo.
Zdravilo pošljite nam in vam bomo poslali zdravilo.
Zdravilo pošljite nam in vam bomo poslali zdravilo.

IBČEM.

Priletno Slovenko za gospodinjstva dela v hiši in pri par otrocih pod zelo ugodnimi pogoji in stalno; oglašite se osebno ali pa pisмено pri John Wirant, R. F. D. 3, Box Me Donald, Pa. (1. wk. Aug. 6-11.)

NAPREDEK.

Prosveta piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaš z njenimi idejami, podpiraj trgoce, ki oglašajo v Prosveti. V zalogi imam vse za vsakdanje potrebščine po zmerini ceni.
ANTON ZORNIK
Karniola, Pa. ..

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.
GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.
Predsednik: John Vogrič, box 290, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. F. D. 4, box 86, Girard, Kans.
II. Podpredsednik: Jožef Kuhelj, 9469 Ewing ave., So. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Glenore, Ill.
Zapisnikar: John Molek, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.

Podporna Jdnota

Iskorp. 17. junija 1907 v št. Illinois.
UREDAJNI ODBOR:
Predsednik: John Vogrič, box 290, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. F. D. 4, box 86, Girard, Kans.
II. Podpredsednik: Jožef Kuhelj, 9469 Ewing ave., So. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Glenore, Ill.
Zapisnikar: John Molek, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.

UREDAJNI ODBOR:

JOSE AMBROŽIČ, 251 box, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741-1st St., La Salle, Ill.
F. S. Taucher, 674 Ahsay Ave., Rockspring, Wyo.
POROTNI ODBOR:
Anton Hraat, 811-95th Ave., New Duluth, Minn.
Jože Radišek, box 432, Smithton, Pa.
Rudolf Pleterski, 436 box, Bridgeville, Pa.
Jakob Miklavčič, L. Box 3, Willock, Pa.
M. Petrovič, 14815 Hale Ave., Collinwood, O.
UREDNIK "PROSVETE":
Jože Zvertnik,
VROVNI KODAVNIK:
F. J. Kern, M. D., 6203 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
VSE DENARNE ZADEVE IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora in S. N. P. J. naj se pošiljajo na naslov:
JOHN VERDERBAR, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
PRITOŽNE GLEDNE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošiljajo na naslov:
JOŽE AMBROŽIČ, Box 351, Canonsburg, Pa.
ZADEVE PREGLEDNE VREBRINE, ki sta jih rekli prva in druga stanca, se pošiljajo na naslov:
ANTON HRAAT, 811 - 95th Ave., New Duluth, Minn.
VSI DOPISI, razprava, članki, nasnanila itd. na "Prosveto" se pošiljajo na naslov:
UREDNIŠTVO "PROSVETE", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois.
VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročnina, oglaš., se pošiljajo na naslov:
UPRAVNIŠTVO "PROSVETE", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
V korespondenci s tajništvo S. N. P. J., uredništvo in upravitelstvo "Prosvete" ne rabite imen uradnikov, marveč napišite naslov, ko je tu naveden ako želite, da bo vsaka stvar hitro rešena.
Seje glavnega upravnega odbora se vršijo vsake prve srede in tretji četrtak v mesecu. Začetek ob eni uri popoldne.

MOŽJE!

Pišite še danes za vrednostna zastonj pojasnila kako podvojiti vaše moči in življenje in možko sposobnost. Hitra pomoč. Naslov je:
Jovito Laboratory
South Hill Branch 6, Pittsburgh, Pa.

KADITE TILLMAN CIGARE.

Unisko izdelane
Ibykus Cigare 10c
S. N. P. J. Cigare 10c
Tillman Cigar Co.
AURORA, MINN.

ROBERT W. LAYER ARCHITECT

118 N. La Salle St., Chicago,
ki je izdelal načrt za gl. urad S. N. P. J. se priporoča Slovencev za izdelovanje stavbinških načrtov.
Tel. Franklin 5501
TEL. NA DOMU AUSTIN 85008

KNICKERBOCKER SMOKELESS COAL CO.

IZ HOOVERVILLE, PA.
potrebuje 150 rudarjev in nakladalcev. Najboljše delavske razmere v tem premogovnem okraju. Delavci zaslužijo \$6.00 do \$12.00 dnevno (nekteri celo več). Tu je precej slovenskih družin in samei prav lahko dobe pri njih stanovanje in hrano po zmerni ceni. Dobra 3-5 sobna stanovanja z prosto razsvetljavo se dobe v najem in s premogom in vodo po \$5.00 do \$8.00 na mesec. Cerkev in šole. Premogorovi so v mestu. Pridite pripravljene za delo z B. & Q. železnico ali pa se izglasite pri
Serlegi Andrew, Room 804-5, 4 Smithfield Street, PITTSBURGH, PA.

NORTH SIDE STATE BANK

ROCK SPRINGS, WYO.
IMA KAPITALA IN REZERVE \$100,000.00
Je izredno pripravljen in opremljen za poslovanje s SLOVENCMI, HRVATI, SLOVAKI in drugimi SLOVANI
Mi pošljite denar valjem prijateljem v stare domovine po najnižjih cenah. Plačujemo 4 odstotne obresti na bančne vloge.
MOČNA, KONZERVATIVNA IN NAPREDNA INSTITUCIJA.

Allegheny River Mining Company
Ima rudnike v Furnace Run, Penna.; Conifer, Penna.; Cadogan, Penna.; Seminole, Penna.; Chickasaw, Penna.
Potrebuje 200 mož za delati v njih rudnikih, tam kjer rudarji zaslužijo povprečno do \$100 na vsaka dva tedna. Rudnik je varen, ni plina, ne mokrote, ne kamna, dobra streha. Mi imamo 7 sobna stanovanja v najem za \$7.00. Cerkve, šole, itd. Pridite pripravljene za delo k rudniku ali pa se oglašite v uradu, v Kittanning, Pa.

DR. VELMIK DEZELIC.
V službi kalifa.
Zgodovinski roman.

(Nadaljevanje)

— Potem mi polšči koga drugega.
— Koga?
— Ali ne veš v resnici za nikogar?
— Ne vem.
— Ej, potem ne kaže drugo, nego...
Ali predno je izrekla svojo misel, obmolknje in pogleda nezavopno starka.

Alli ta ni bila zadovoljna, da je Fatima obmolknila in jo jame spraševati.

— Povej samo, golobica moja, koga misliš.
Ali se bojiš svoje dobre matere. Nobenemu ne povem, saj te ljubim kakor punčico svojega očesa.

— Resnica — se spomni Fatima — ako nama bo sreča mila in postaneva Strezinja in jaz svoja, ali bi, mamica, ne hotela iti z nama? Ljubila bi te, kot pravo mater.

— Hm, zakaj ne, — se razveseli starka. — Da ti povem resnico, to življenje pri tem prokletem Abubekru se mi je pristudilo. Edino česar bi se bala, je potovanje tako daleč in še celo preko morja. Lahko nas napadejo besni volkovi, ali ujamejo divji gusarji, lahko bi...
— Ej, to ni ravno tako hudo, mamica moja. Vse kar praviš, ni take nevarnosti. Sicer pa, ako je pisano v zvezdah, da pogineš, pa pogineš, bodi kjer koli si.
— Vendar je bolje umreti v postelji kakor pa v vodi.
Fatima ne odgovori na te besede ničesar. Starka jo prime za roko in ji pogleda v oči.
— Dete, ti si prej nekaj zatajila pred menoj, bojim se, da bi se ne zgodila nesreča.
— Nemorem tajiti in nečem, ker te zelo potrebujem. Hotela sem si samo nekoliko premisliti, predno ti povem.
— Povej mi takoj, to je najbolje... Kaj nameravaš?
— Namenila sem iti sama.
— Kam?
— K Wadhi el Ameriju.
— K hadžibu — vzklíkne starka in se prigrabi za glavo.
— K hadžibu.
— Ali si zblaznela?
— Na koga pa se naj obrnem in zanesem?
— Ali pri preroku, mar misliš, da te deklice pustje hoditi po mestu. Ali ne poznaš naših navad?
Ali Fatima se ne uplaši, nego reče odločno:
— Dobra mamica moja. Sama grem, a ne kot deklica.
— Nego? — se začudi starka.
— Kakor pravi pravecati musliman.
— V moški obleki?
— Da. In kaj je na tem tako strašnega?
— Ali ne veš, kako neprilike te zadenejo, ako te spoznajo?
— Prepusti to meni. V ostalem, kdor se ničesar ne upa, tega prezira Allah.
— Strah se me polšača, ako slišim tako nameru.
— Glej, mene se pa vedno bolj polšača pogum, da to, kar sem namenila, tudi izvršim. Ali pri tem potrebujem tebe.
— Kako?
— Pomagati mi moraš, mamica?
— Ali kako? Da poletim s teboj v smrt? Ako se Abubekr prej vrne domov, nego midve? Kaj potem. Potem nama je smrt gotova.
— A še se sploh veš ne vrneva?
— A to je vratolomstvo, kar se je porodilo v tvoji mladi glavi. Meni, starki, niti ne pristojna, da hodim po tvojih potih.
— Saj tega tudi ne zahtevam. Želim od tebe vse kaj drugega.
— Kaj? — vpraša starka razburjeno.
— Preskrbi mi moško obleko.
— To hočeš od mene, ubožica? Ali veš, da je to isto, kakor če ti podam čašo s strupom, ali veš, da drviš s tem nepremišljenim činom naravnost v smrt.
— Ne, nikar se tako ne plaši. Junaškim in smelim srecm pomaga Allah sam. Prinesi mi, česar te prosim, za drugo ne skrbi. Kar sem se odločila, da izvršim, izvršim in če mi je tudi umreti. Boljša je hitra smrt, nego tako življenje, katerega živim sedaj. Moj dragi vzdihuje sedaj v ječi, a jaz tukaj pasem lenobo in fratim dragocen čas. Kako srce je v meni! Ali je to lepo? Naposled, če mi ne preskrbiš obleke, pa pobegnem od tod taka, kakoršna sem. In potem je vsega konec.
— Ali si v resnici zblaznela? Ali kaj storiš, ako začnem sedaj krinčati in pogovem naše panterje. V resnici, brzo bi ti izbili iz glave te bedaste misli.
Fatima planje iznenadjena, kakor splašena srna in vzklíkne:
— Ne, mamica, tega ne storiš, ti imaš v svojih prsih srce, in to srce ni okrutno, temveč dobro. Menda me ne nameravaš umoriti?
Te besede je izpregovorila Fatima tako milo in blago, da se je starki srce topilo.
— Dete, zakaj drugo bi poklicala panterja, kakor zato, da ti zabranim tako bedasto hiteti v pogibelj. Storiš bi to samo zato, ker te ljubim. Ali vidim, da je tvoje ljubezen napram Strezinji silna.
— O da. Ti ne veš, kaj čutim v srcu. Nič me ne more potolažiti od onega časa, ko sem se z njim razstala. Kaj mi je življenje brez njega? Pali me ta ogenj in zdi se mi, da hodim kakor mladi med živimi, kakor da se bližam grobu. Kaj mi mar oči, ako ne vidim njega? Kaj mi mar ušesa, ako ne morem poslušati njega? Kaj mi mar usta, ako mu ne morem govoriti besed ljubezni in udanosti? In naj se še bojim smrti? Žrela levov in tigrov niso tako strašna, kakor je strašno življenje brez njega.

— Čudež božji — ji seže starka vmes, kako ti teko besede. In kako naglo si se zaljubila vanj! Prav tako se mi zdi, kakor da gledam pred seboj živo sužnjico, o kateri pripoveduje pisatelj Gabis.

— Kaj pripoveduje?
— Ako želiš, ti prečitam.
— Nimam časa poslušati pravljice.
— Ali poslušaj to, povsem je kratka in slična tvoji ljubezni.
In starka odhiti iz sobe, ter prinese zavitek, iz katerega jame čitati:
— Evo, kaj pravi Gabis: Vozil sem se z Muhamedom Ibu Ibrahimom iz Samare v Bagdad in to na njegovi lastni jahti. Komaj smo spustili sidro, zaukaže sužnjem, da razpno na krovu šotor, in sužnje naj pojo ob spremljevanju godbe. Tedaj zapoje ena, spremljaje sama sebe z lutnjo sledeče verzice:
Za one, što se ljube milost molim,
što ne imadu pomoči ne druga,
Oh, kako dolgo moraju se bježat,
i snosit niemo, što im srce para.
Ko je prenehala peti, jo vpraša druga sužnja v šali: "No torej, kaj storiš ljubimec v takem slučaju?" Nato odgrne pevka zaveso in plane v reko. Pri gospodarju je stal mlad suženj. Njegova dolžnost je bila, da je odganjal muhe svojemu gospodarju. Ko je videl, da je sužnja izginila v valovih, skoči tudi on v valove. In tako ju je združila reka... Ali to ni povest, ki kaže vso silo in moč ljubezni? Kakor je ona sužnja ljubila svojega dragega in rajši umrla, nego živela brez njega, tako ljubiš tudi ti svojega Strezinjo.
— Prav imaš — reče živo Fatima — tudi jaz bi storila tako. Ako ne morem živeti skupno, naj naju vsaj združi smrt. Ali glej, meni ni niti to sojeno. Moj mili koprni v ječi, naju ne družijo krov ene ladje, s katere bi lahko skupaj poiskala smrt v reke ledenih valovih.
— Ali tega ni treba, golobica. Tvoja ljubezen ni tako brezupna. Ako se Strezinja reši, lahko postaneš najstarejša bitje na svetu. Tam daleč na morju jadranskem bo stal tvoj gradič in srečna boš v objemu svojega moža.
— Oh, ti mi govoriš o sreči — se spomni Fatima — a jaz preživljam življenje najtežje ure. Pomagaj mi, da se vsaj nekaj tega izpolni, kar si rekla o moji sreči in hvaležna ti bom do groba.
— Torej ti moram prinesiti obleko — vpraša starka.
— Tega te prosim in ničesar drugega.
— In ako ti prinesem obleko, kaj poreče ta evnuha, naša panterja? Kako prevariš nju?
— Se bom še domislila, ali prej mi prinesi obleko.
— Dobro, naj bo — reče starka — ako že hočeš. Ljubezen ti je zmešala glavo in ti nisi nič manj zaljubljena, kakor je bila Olaja.
Olaja?
— O, ali še ti nisi pravila o Olaji?
— Ne.
— Potem še ti moram o tem pripovedovati.
— Bilo bi mi ljubše, ako takoj odideš po obleko.
— Sedaj itak ni mogoče, da bi prišla do Wadhe, ali jutri v jutro ti prinesem obleko.
— Ali res ne moreš prej — reče Fatima s tožnim glasom.
— Ni mogoče! Ali hočeš, da ti povem o Olaji?
— Pa povej.
— Olaja je bila hči sužnje kalifa Madhija, polusestra Haruna Rašida. Obraz ji je bil, kakor mleko in kri, oči kakor blisk, peza je, kakor slavček, ali da ti povem resnico, bila je takšna, kakršna si ti. Zlagala je svoje lastne pesmi in njene pesmi se pojo še danes. V kalifovi palači so jo čuvali, kakor oko v glavi, zakaj ona je bila radost in veselje na cesarskem dvoru. Hvalili so njeno lepoto, hvalili njeno duhovitost, hvalili petje in pesmi, hvalili njen glas... Edino, kar je kazilo njeno lepoto, je bilo znamenje na čelu. All ona je bila umna žena in veš, kaj je storila, da zakrije to napako? Vedno je nosila na čelu trak posejan z dragulji. Kmalu so to vzljubile vse gospe in naenkrat je ves dvor Harun ali Rašida nosil enake nakite. Da ne prepovedujem dalje. Zaljubila se je v paža na kalifovem dvoru. In ta ljubav je bila tako silna, da ni mogla odlojti srcu. In veš kaj je storila? Obiskala je svojega paža, in ker tega drugače ni mogla storiti, splazila se je po nevarnem potu po žlebu za dež, ki je bil pritrjen na strehi in o tem zložila pesem:
Kaj v sled ljubezni sem prebila
radi tebe, reči mi ni moč;
po stezi strašni sem hodila
na kocko žitje stavljajoč.
Ali ni bila to vražja ženska? In sedaj se ogleduješ ti Fatima v tem njenem vzgledu?
Fatima na te besede ne reče ničesar.
Solnce je zapadlo in noč se je polahko spuščala na zemljo, kar naenkrat se zasliši strašen krik.
— Kaj je to? — se splaš starka. — Zdi se mi, da slišim žvenket orožja in v daljavi bojni krik.
Obe jameta poslušati.
— Resnično, nekaj se godi zunaj?
— Oh, — vzklíkne starka — morda žopet kaka vstaja, kaka meščanska vojna? V tej nesrečni Kordovi se ne more pomiriti ljudstvo.
V tem se je nebo zardežilo.
— Nekje gori. Strašen požar mora biti. Gori, če gori mesto in zgoriva midve.
— Ali bi bila to taka nesreča? Vsaj najdava s Strezinjo skupen grob.
— Brrr se zgane starka. — Kake strašne misli so to. Ali te, golobica moja, tako veseli, da se živa spečeš? Jaz nimam zato daru. Potem mi je smrt v valovih reke, ali pa čelo v jadranskem morju, ljubša.
(Dalje sledi.)

Kako postopajo z vojnimi ujetniki v Nemčiji.

Bern, Švica. — Francoska vlada je izdala poročilo, v katerem primerja postopanje z vojnimi ujetniki v Franciji in Nemčiji, glede na mednarodno sporazumljenje. V sedanjem času se nahaja nekaj milijonov vojakov v vojnem ujetništvu in največja težava je vse te ljudi preskrbeti z zadostno hrano, ker se v vseh deželah zelo občuti pomanjkanje hrane in vlade veliko težavo prehranjevati svoje lastne državljane. In ravno radi tega je stališče za vojne ujetnike zelo težavno, ker oni morajo povsod in kjer najbolj občutiti to nepriliko. Francoska vlada je ravno radi tega izdala to poročilo, ker se je v nemškem državnem zboru veliko razpravljalo o vprašanju glede prehranitve in oskrbe ujetnikov. Govorilo se je jako veliko o tem, kako francoska vlada postopa z nemškimi ujetniki in se je še posebno naglašalo, da je stanje vojnih ujetnikov v nemških ujetniških taboriščih veliko boljše, kot je pa v sovražnih državah, da Anglija postopa še posebno ostro z ujetim moštvom podmorskih čolnov in da razmere v ujetniških taboriščih v severni Afriki in Sibiriji kričejo po masčevanju. Radi tega je nemški državni zbor sprejel resolucijo, ki jo pošlje na vse neutralne države, katere naj izposlušajo od sovražnih držav boljše postopanje z vojnimi ujetniki z ozirom na človekuljubje. Toda, ako se primerja postopanje ujetnikov v Nemčiji in v Franciji in ako se oziramo samo na stanje vojnih ujetnikov in ne na gotove razmere, mora biti resolucija, katero je sprejel nemški državni zbor, samo v zasmeš vsemu svetu. V naslednjem je poročilo francoske vlade, kako se postopa z vojnimi ujetniki v Nemčiji. Poročilo sloni na podatkih, ki jih je dobila od ujetnikov samih, kateri so bili dalj časa v Nemčiji in katere so potem zamenjali medsebojno. Seveda je pri tem poročilu tudi marsikaj pretiranega vsled narodnega sovraštva in vsled splošnega pomanjkanja hrane v vseh državah. To se pa ljudi razume samobedi, da Nemci ne postopajo posebno dobro z nemškimi narodi, ker so večinoma vsi Nemci zagrizeni sovražniki drugih narodov. Stanje vojnih ujetnikov v Nemčiji je bilo že v prvih mesecih vojne neznošno. Nek francoski vojak, kateri je bil od 8. septembra pa do 28. novembra 1914 v mestu Gustrou in je bil potem zamenjan, pripoveduje sledeče: "S francoskimi vojaki se je postopalo kot z največjimi sovražniki; v vseh taboriščih je vladal strašen mrz in splošna lakota, veliko vojakov se treslo je kot žiba na vodi radi lakote in mraza. Oni kateri niso imeli nobene obuče, so si privezali kos lesa na noge kot neke sandale." Zdravniške ali sanitarne razmere so bile po vseh teh taboriščih jako pomankljive. Ni čuda, da so jako razsajale razne epidemične bolezni, kot n. pr. vročinska bolezen, katerega je divjala v taboriščih v Langelsalz, Cassel, Niederzwehren in Wittenbergu. V teh taboriščih so skoro vsi ujetniki pomrli radi te bolezni. Nemške vojne oblasti so te razmere že sistematično poslabšale. Pomešale so ruske ujetnike s francoskimi in ta način se je položaj francoskih ujetnikov še veliko bolj poslabšal, ker so ruski ujetniki prinesli s seboj veliko uki, ki so se jako hitro množile, in nemške oblasti niso pravičnito brigale, da bi v nadlego odpravile. Reke so samo: "Le poskusite, kake zavezničke imate in spoznajte se med seboj". To so vedno nadaljevali in radi tega so francoski ujetniki morali veliko pretrpeti. Nemška vlada je izdala uradno poročilo, da se nahaja samo v taborišču v Cassel-Niederzwehren 7218 bolnikov in od teh jih je umrlo 607. Toda francoski zdravniki, kateri so bili v nemškem ujetništvu in so se vrnili v Francijo, so izpovedali, da jih je veliko več umrlo. Konec maja leta 1915 je bilo poslanih veliko število ruskih in francoskih zdravnikov v Cassel, da bi začeli omejevati epidemične bolezni. Francoska vlada je javno pohvalila nekega nemškega zdravnika z imenom Rehberg, ker se je posebno izka-

zal kot požrtvovalen v boju zoper to bolezen. Ako bi bili pravočasno uporabili potrebna sredstva, bi ne bilo umrlo toliko tisoč in tisoč ujetnikov, kot jih je. To se je najjasneje pokazalo v ujetniških taborih v Rusiji in Sibiriji, kjer jih je dosti več umrlo za tifusom, kakor sta pa poročala Thormeyer in Ferriere, ki sta obiskala ona taborišča. Španska, Združene države in družba Rdečega križa v Zenevi so poslale veliko komisij v vojskujoče se države. Francosko poročilo priznava, da sta bila samo dva taborišča, in sicer v Beine Anne in v Entrevaux, kjer so bili nastanjeni ujetniki v nekdanjem gradu Dauphine, ki nista odgovarjala vse potrebam in da so bile kritike potrebne od strani ameriškega poslanstva. Ko je francoska vlada pozneje povabila komisijo ameriškega poslanstva, da naj pregleda in da naj izda poročilo, je ta komisija izjavila, da se je vse zelo popravilo. V istem mesecu je bila ameriška komisija na Korziški, kjer je veliko taborišče nemških ujetnikov. Izdala je poročilo, da je tam nastanjenih 36 nemških častnikov, kateri se popolnoma svobodno gibljejo, nastanjeni so v raznih hišah in lahko obiskujejo mesto. Vsi ti častniki so se pohvalili, da se jako dobro postopa z njimi in da se nimajo prav nič pritožiti. Brezštevilno pismo nemških vojakov, katere so poslali domov, dokazuje, da imajo dobro postrežbo. Tako piše vojak Pavel Rudolf od 4. armadnega zbora, 28. pešpolka, 12. stotinja (Guttingen), da je bil ranjen in kako so ga potem prepeljali v bolnišnico v Evreux 14. septembra 1914. "Oh polnoči smo se pripeljali v Evreux in tam so nas takoj prepeljali v bolnišnico v kočijah. Prenášali so nas jako skrbno in postopali so z nami ljubeznjivo, dali so nam veliko živeča, dobre postelje in fino zdravniško postrežbo. Prav nič se ne morem pritožiti glede na postopanje od strani civilnega prebivalstva. Z nami so ravno tako ravnali kot s francoskimi vojaki. Sprjaznili smo se medsebojno in postali prijatelji v pravem pomenu besede." Položaj ujetnikov v Nemčiji je vse prej kot pa znošen. Kamor gre človek in naj obišče katerikoli hoče ujetniško taborišče, povsod sliši pritožbe radi neznošne lakote. Dr. Keller-Huguenin, velik germanofil (prijatelj Nemcev), kateri živi v Zurichu, Švica, piše v nekem članku v "Neue Zuercher Zeitung" o svojem obisku nemškega ujetniškega taborišča v Dobeřitzu. Prišel je v taborišče, kjer so bili francoski vojaki. "Komaj sem spregovoril nekaj besed v njihovem materem jeziku, že sem bil obdan od vseh strani od vojakov vseh tet: pešev, konjenikov, topničarjev itd. Za temi sem videl začudene obraze ruskih vojakov, kateri so nas gledali. Strašno je, kar sem mogel slišati! Glava me je bolela. Količko tožba! Vsi so bili lačni. Vsi so izgledali, kakor da umtrajo." Nemški državni zbor se je zgražal radi ujetniških taborišč v severni Afriki. Pojasniti se fjm mora, da so tam oni ujetniki, ki so bili ujeti v nemških kolonijah v Afriki, torej so že navajeni podnebnja in kraja. Kar se tiče dela v teh ujetniških taboriščih, naj bo povedano, da ne opravljajo nobenega težkega dela in pri delu se vedno ozira na klimatične razmere in da se v veliki vročini niti ne sili z delom. Nemški državni zbor se pritožuje v imenu civilizacije, češ, da črne stražijo nemške ujetnike. Glede tega naj bo pojasnjeno, da v nemških ujetniških taboriščih imajo policijske pse za stražo ujetnikov. Dosti je tudi govore o krutosti nemških narednikov. Vse to je bilo poizvedeno od ujetnikov, interniranih v Švici, ki so pobegnili iz ujetniških taborov. Položaj civilnih ujetnikov je še bolj žalosten, kot pa vojnih. Francosko poročilo je sestavljeno na podlagi verodostojnih poročil. Kršitev mednarodnega prava je brez števila. Dokazano je, kar je naravnost v ostriem nasprotju z mednarodnim pravom, da so bili civilni ujetniki prisiljeni delati v Kruppovih in drugih muntejskih tavnah. To je odločno prepovedano po Haški konvenciji. In mnogo je takih slučajev, ki so naravnost vnebovpijoči, kako da postopajo nemške vojne oblasti z ujet-

niki sovražnih držav. Da se takega mora verjeti, nam kažejo deportacije Belgijce, okupiranega ozenlja v Belgiji, Franciji, kar so celo nemški prinášali."

"PATRIOTIČEN" MEŠČAN PRAVI LUČI

New York, N. Y. — Anzveznega departmeta so are 25letnega Arthur C. Brinsa narja za glasovirje, člana "Društva obrambne lige" v Long Beach in člana vojaškega registra ga odbora, ker se ni registriral. "Patriotični" (?) meščan je imel na banki \$50,000 na banki, da ga oprostijo od vojaškega registra, ker ima skrbiti za družino. (Koliko oženjenih delavcev petdeset tisoč dolarjev na leto ki pojdejo na fronto? Koliko delavcev, ki morajo podpirati stareše, ima tako vsoto na banki, ki bodo pozvani na vročje? Najbrž nobeden! Tak več bi bil prava bela vrana delavci!) Gospod Brins je nastopil velik patriot. Bil je član patriotskega društva. Ko ga je poklicala, da izvrši, kar mora riniti po zakonu, se je v Brins lepo skril. Kolkoli Brinsev je še v Združenih državah, ki v javnosti spajo kot veliki patriote, v resnici pa umikajo dolžnosti, ki jim nalagajo postave?

ZAMOREC JE ZVEDEL ZA NO, KO SE JE VRNIL DOM

Pittsburgh, Pa. — Zamorec roy Christian iz McKeesport delal v Montani. Njegove besede je bilo oddaljeno štirinajst milj od železnice. Te dni se ni bil domov in v Chicagu si je pil časnik. Gledal je debelo čital, da postoji vojna med Združenimi državami in čijo. Ko je prišel domov, so svoji raztohačili registra zakon. Zamorec je šel k ženi in mu povedal, zakaj se je registriral in da želi, da ga registrirajo. Distriktni zvezni in javni telj E. Lowry Humes mu je povedal, da se registrira in da mu številko 3.644.

PARNI KOTEL JE POČIL, JE MRTLVI

Uniontown, Pa. — V postelje Leekrone Coke Works sta dva velika parna kotla. Eke je ubila tri delavce: 18letni Tony Reederja, 19letnega Krotčejka in 35letnega Frank Henninga. Nevarno ranjeni so bili delavci, ki so se nahajali kurilnice, Mrs. Mary Emerijena dvanajsetletna hčerka.

Za zabavo in kratek

Opresen šid.
Oficir Kamenštajn me je no razžalil. Kaj bi storil? Če mu vržem rokavico, jo bo jal v žep in nikoli več vrnil!

V gostilni.
Gost: Plačati!
Natakar: Kaj imate, prosim?
Gost: Strašen glavobol.

Vrok.
A.: Kako je to, da vi nosite ušesih bombaževino (bato), ki ste doma, a zunaj pa ne?
B.: Dragi prijatelj, gotovo znate, da imam pet hčera, ki obiskujejo glasbeni zavod.

Krasno.
Mati: Kako se ti je dopadel raj v gledališču?
Hčerka: Divno, mamica, deklice so dobile moše.

Spravljiv.
Glasoviti pijanec je na postelji začel čašo vode, če se je treba na smrtni postelji jazniti z vsemi sovražniki.

Izbranje.
Jetničar (dvojici novih njenev):
Tukaj bodeta morala izberita si, kako delo želita.
Prvi kaznjenev: Jaz želim mornar.
Drugi kaznjenev: Jaz pa želim kmet.

Galantno.
Ona: Kaj vam je ljubše, Mraz ali zahod ali solnce?
On: Ono, kjer ste vi poleg.